

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY LV - 2736

Preu 20 cts. Atrassats, 40

PERIFONEU DES
ATENEU BARCELONIN

CASA BASTIDA

PASSEIG DE GRACIA, núm. 18

Gran Basar de Sastreria Sistema Nordamericà

BASTIDA s'engrandeix, i el seu èxit obeeix a tres raons:

- 1.ª **La seva nova fórmula en l'art del vestir.**
- 2.ª **Tenir el vostre vestit sempre a punt.**
- 3.ª **La fabricació és venuda directament al comprador.**

Durant les obres d'engrandiment, ocupa el local del costat, i en l'ocasió de tenir unes existències formidables, ens cal liquidar als preus següents:

	Ptes.
100.000 colls i punys, des de . . .	0,10
100.000 vestits xeviot, des de . . .	25,—
100.000 pantalons, des de . . .	5,—
100.000 païames, des de . . .	3,—
100.000 colçotets, des de . . .	1,95
100.000 camisetes seda, des de . . .	1,45
100.000 talls de vestit, des de . . .	5,—
100.000 abrics de gran moda, des de . . .	25,—
100.000 trinxeres, des de . . .	10,—
100.000 camises, des de . . .	4,—
100.000 corbates seda, des de . . .	0,50
100.000 mitges sport, des de . . .	1,45
100.000 sweters, des de . . .	2,50

Secció de mida en vestits, abrics, peces d'etiqueta i de sport, des de 50 pessetes fins les millors classes en fantasia i luxe, a preus moderadíssims; i si fos precís, confecció ràpida i llesta per a lliurar al client a les quatre hores.

En la secció de camises i calçotets a mida, tenim una gran existència en teles i dibuixos de totes classes, fins les més fines i selectes, que oscil·len, els calçotets, de 4 a 10 ptes.; i les camises, des de 10 a 25 pessetes.

Els nostres clients tots són obsequiats amb diversos presents i segells d'Estalvi Popular de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi.

Els de fora de Barcelona seran servits si ens escriuen demanant-nos mostres i figurins i un sistema especial per a prendre les mides.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Modistes

ATÍ. Carrer de Salmeron avall, voreres dels carrers de Sant Pau i Hospital, ventres dels tramvies d'Horta i Poble Nou, imperials dels autòmibus d'Hostafrancs, camins del passeig de Gràcia i de la Rambla de Catalunya. Les modistes van camí de la feina. Les que seuen en els tramvies llegeixen el darrer fulletó de cinema o qualsevol suplement femení; les que són d'infanteria porten al nas una taca de vermell posada pel fred

Duen un paquetet. Es l'esmorzar. Els tremolen les cames dins la finíssima reixa de la mitja, i segueixen el seu pas jovialíssim i rítmic amb l'alegria d'una inconsciència matutina.

De matí. El treball és dur. Passa pels ulls de les modistes l'encant d'unes robes meravelloses que els donen la iniciació de ço elegant. S'acostumen a lo bo, a lo distingit, a les coses que tenen to. Les seves mans es posen damunt d'uns encaixos, d'uns cordons, d'unes cintes que agraden de tocar perquè acaricien. Les noies xerren, canten, murmuren... L'agulla del rellotge fa la seva via. Les noies veuen passar davant seu la senyora que no té esma per contenir el seu goig de luxe; la que pot pagar i triga a fer-ho; la que no pot pagar i prefereix caure en la imbecilitat d'un adulteri i seguir una carrera de luxe a mantenir-se en una bondat matrimonial més senzilla i més suau. I que potser, a fi de comptes, tampoc no li agrairia el marit. Passa la companya que ha saltat de la cadira del tallet al sofà d'un hall d'hotel i al llit d'un concubinatge un quant temps meravellós. Passen les hores.

Migdia. Els carrers tenen l'alegria dels éssers que han estat posats en llibertat. Llibertat de taller, de despatx, de fàbrica... Els tramvies curulls, els mostradors on es pot prendre un aperitiu, plens també. Tot sembla d'un color suau i vibrant alhora. Les noies senten darrera seu les petjades d'un dons Joans de via estreta. No tenen esma de res. Tan bonica és la vida. —Sí, ja sé el que em dirà. Les *midinettes* de París llegeixen al Metro; però és que el paisatge que els pot oferir la sargantana mecànica del subterrani no és agradable. Ho és més el fulletó de "Le Matin" o la darrera novella de Francis Carco. El migdia mediterrani és pimpant de color. Hi ha la multitud que ho omple tot. Aquesta multitud que, segons Ortega i Gasset, ha fet "la rebelión de las masas". Les noies van i tornen del taller en un pampallugeix... Amb promès o sense la modista estima el migdia. El migdia en la llibertat. La que

no té promès, té la possibilitat d'aconseguir-lo en pujar o baixar d'un tramvia, en topar a una cantonada... A les quatre, el ritme de la ciutat pren un caire gris. No hi ha dones pel carrer.

Capvespre. S'ha treballat tot el dia. Tot. Ha estat terrible. La feina era feixuga. Els ulls estan cansats. Hi ha l'alegria d'un amic que espera la possibilitat d'una sessió de cinema. Les més atrevides, una sessió de ball en aquestes nombroses acadèmies mig clandestines en les quals el flirt és qualque cosa més que flirt, etc... Les més, la majoria d'elles, van a casa amb un lassament infinit. Un dia més. Un dia més. El menjar humil, el veïnatge humil, la casa humil. Han passat tantes robes magnífiques, ha brillat tanta riquesa vora d'elles en tot el dia, que tot allò que ara veuen els és un bon xic dolorós. Tremolen un desig, una enveja vana, una ira amagada en tot el seu esperit.

I l'endemà torna la vida a passar pels matisos del dia abans. Aquesta vida que es pot truncar amb un esdeveniment de film, que no arriba gairebé mai, o amb una revolució veritable que doni al treball el seu màxim prestigi i la seva noble aristocràcia.

FRANCESC MADRID

EL RECORD DE L'AGULLA

Una cosidora anglesa, Mrs. Elizabeth Abrans, acaba de celebrar el seu centenari.

Amb aquest motiu, en una conversa celebrada amb un periodista la senyora Abrans ha declarat que exercia el seu ofici des de feia 88 anys, i que seguia treballant-hi encara normalment. I mai, segons diu, no s'ha posat ulleres.

Fins aquí el cas és més o menys insòlit, però el podeu créure perfectament. El que ja no podreu créure de cap de les maneres és que la centenària anglesa, com ella afirma amb venerable petulància, no hagi patit en tota la seva vida el més lleuger mal de cap...

88 anys enfilant l'agulla, i no haver tingut mai ni una mica de migranya?

No res; ni amb rodes!

ALEGRIA I LLIBERTAT

Aquesta festa de les modistes és la festa més encisadora de l'any.

Es el dia seu, un dia d'esplai, un dia en què tot parla d'alegria, de bellesa i d'amor, un dia en el qual la ciutat i la natura ajunten totes les seves gràcies a les gràcies innombrables d'elles.

Entre l'espant d'aquells que envermelleixen davant unes cames ben fetes, les Llucietes, gentilíssimes, van lliurement

per tot i canten i ballen i brinden per la prosperitat del gremi, de Catalunya i de la República.

ELS MORALISTES

Es clar, els moralistes, els moralistes de la dreta, s'entén, els moralistes clericals amb desitjos inconfessables, posen mala cara i repeteixen, un cop més, el disc dels seus sermons.

Aquesta desagradable espècie d'homes no n'està mai de contenta:

—Amb les vostres llibertats — rondinen ara —, amb les vostres promiscuïtats esportives, amb la vostra alegria esbojarrada, heu destruït la família i suprimit el misteri...

Creuen que la base de la família és la tristesa i l'esclavitut i que el misteri de les dones resideix en llurs cames... Es còmic!

Per ells, les dones són com a unces d'or: voldrien guardar-les i gaudir-les sols... Però són verdes!

Visca la llibertat i l'alegria de les nostres Llucietes!

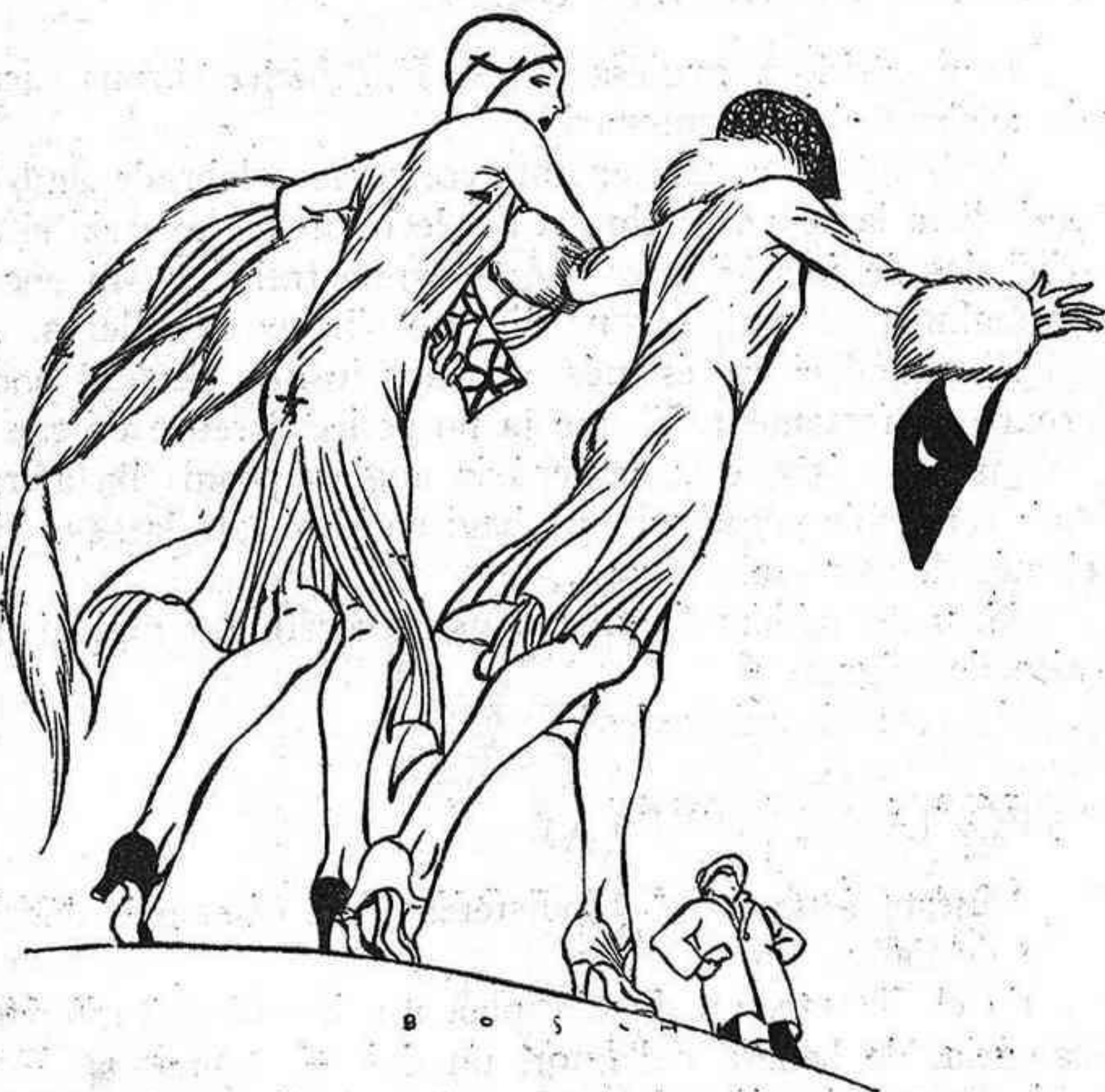

ORACIÓ A SANTA LLÚCIA

Santa Llúcia gloriosa, permet-nos que, encara que nosaltres no siguem massa amics dels sants, avui t'adrecem aquesta oració. I com que en matèria d'oracions no hi tenim gaire pràctica, pren la bona voluntat.

I escolta. I fes tot el que puguis. Ens adrecem a tu perquè l'actualitat ens hi obliga i els periodistes som esclaus de l'actualitat.

I per una altra raó més poderosa: perquè tots els que pateixen de la vista s'adrecen a tu. I nosaltres, que hem

—Aquest any, que no hi ha dictadura ni monarquia ni la llengua catalana és foragitada de tot arreu, sí que poden celebrar-la de gust, la seva festa, les Llucietes.

oït mantes vegades: Santa Llúcia li conservi la vista, no volem ésser menys que els altres.

Conserva'ns la vista, Santa Llúcia gloriosa!

Ens convé molt, la vista!

Ens convé més que el pa que mengem.

Ens convé més que mai.

Pensa que estem voltats de brètols i de ximpls, de brètols i de ximpls disfressats de persones honrades i de savis.

Pensa també que nosaltres no estem per Carnestoltes, sobretot si aquests carnestoltes fan pudor de capellà i de monàrquic.

Pensa que no és temps de tranquil·litat i bons aliments, sinó l'hora del perill, perquè la tranquil·litat i els bons aliments se'ls han quedat els altres, els que sempre s'ho han quedat tot.

Pensa que s'apropa Nadal, i ens volem menjar el pollastre — perquè no hi ha tanta misèria com asseguren els enemics d'aquesta noieta bonica que es diu República — amb alegria.

Pensa que ja estem tips de pairalisme, de pessebrisme i de patufisme.

Pensa que ens convé no tant pairalisme, no tant pessebrisme, no tant patufisme, i més esperit liberal, més intel·ligència.

Pensa que amb aquesta pudoreta de sagristia que fan certa mena de republicans — que fan més mal a la República que una pedregada —, no podem respirar.

Pensa que a Catalunya li han posat unes ulleres negres de senyor Esteve, i nosaltres la volem amb els ulls ben clars i descoberts i sense ulleres de senyor Esteve, perquè el senyorestevisme no ens ha fet mai gràcia.

Dóna'ns una bona vista, gloriosa Santa Llúcia, per a tenir els braços oberts a l'amic i el garrot a punt per a l'enemic.

VIRAI

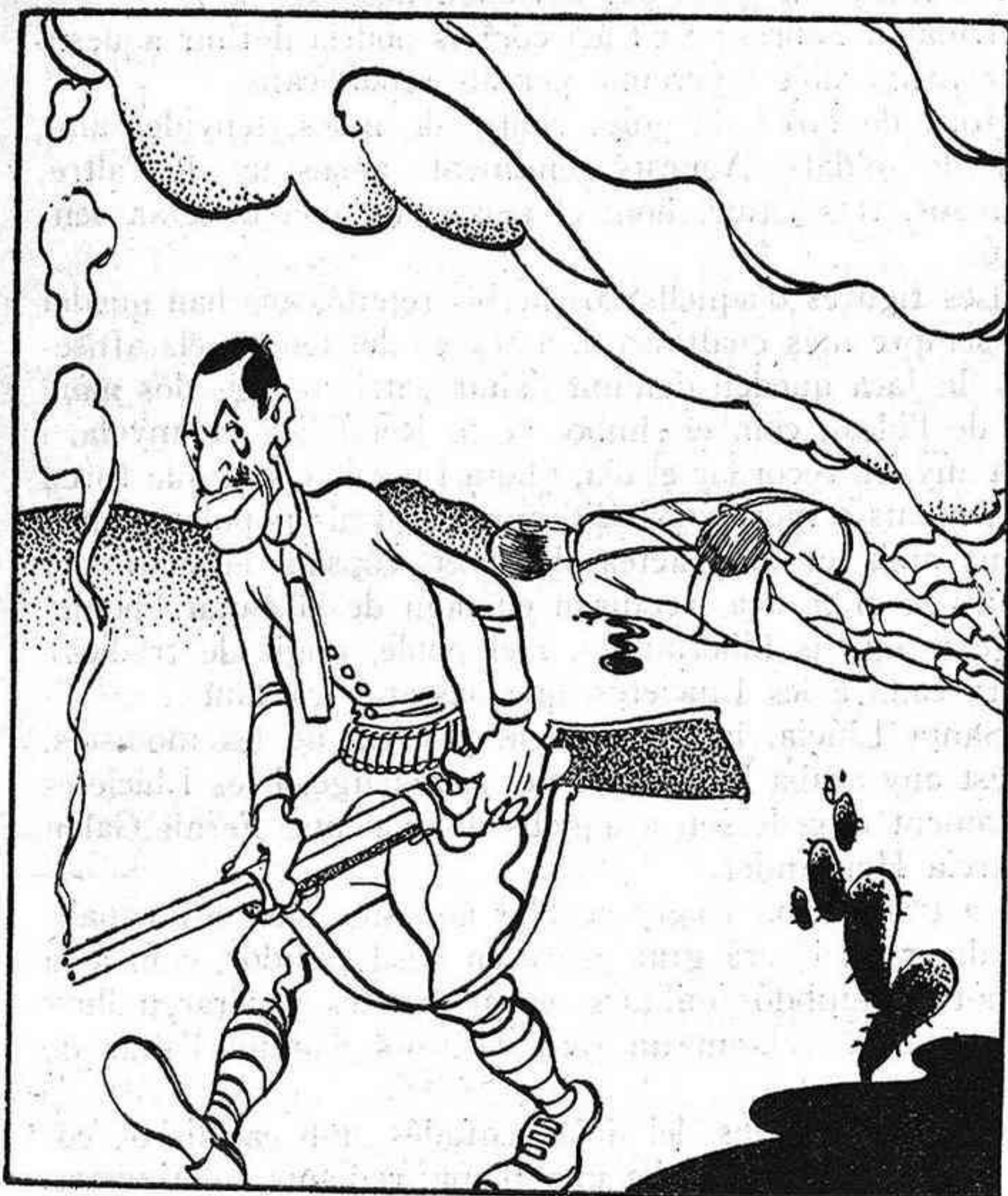
L'odissea d'una obra teatral

El senyor Josep Canals, benemèrit empresari del teatre poliglota del carrer de Casp, no pot negar que aquesta temporada totes li ponen. Decididament, és un home de sort. Fins ara no ha tingut, que diguéssim, cap èxit d'aquells que fan soroll. Però, hi ha un Déu dels empresaris, que no sabem com es diu, i sempre està a l'aguait dels seus afavorits.

Digui-ho, si no, el cas del senyor Artís, afortunat autor d'una desgràcia, que, segons ens diuen, està feta a base de gràcia, i que nosaltres no hem sabut adonar-nos-en.

El senyor Avelí Artís havia lliurat al Teatre Romea tot un sàinet amb tot de versos i tot de veïns i de municipals, que de tants anys que no els havem vistos pels escenaris, ja ens arriben a semblar nous de trinca. L'empresa del Romea, com que prepara una obra d'En Màntua — que, segons diuen, farà molt riure — i no volia treure del cartell *L'hostal de la Glòria* d'En Sagarra — que, dit sigui de pas i sense voler-lo ofendre, no fa els versos tan divertits com els que illustren *Els tres pretendents d'Antònia* — no tenia pressa a estrenar l'obra del senyor Artís... I per tots aquests motius, i per tal de fer un regalet al senyor Canals a fi que es recordi d'ell tota la vida, i li tingui en compte l'èxit poètic retrospectiu que li ha proporcionat, es representa actualment al Teatre franco-català Novetats l'obra catalo-castello-llatina "Els tres pretendents d'Antònia".

L'ex-rei..

...que va matar a Galàn i García Hernández

Medalla

Medalla. Avui de dues cares. En aquest número de L'ESQUELLA, de dues cares. En una, el somriure de les nostres modistetes, flor de la seva joventut. I en l'altra, la sang de dos homes joves, assassinats per Alfons XIII de Borbó i d'Habsburg, el rei lladre.

I és precís que avui la medalla tingui aquestes dues cares tan dispars. És precís, perquè ens hi obliga el calendari en fer coincidir la festa alegre de les Llucietes i la tragèdia de Jaca.

Alegria de les Rambles, de les places, dels carrers de Barcelona. Tots els carrers, totes les places vibren aquest dia de Santa Llúcia de crits i rialles. Grups de modistetes, flors de carn del carrer, donen avui a Barcelona una nota de gran ciutat, lleven a Barcelona aquell tuf de seny i de carn d'olla que té els altres dies de l'any.

Les nostres modistetes — que corrien el risc de semblar, en aquesta festa, traduïdes del francès — tenen, ja, un aire ben característic, ben barceloní.

No són literàries, no semblen de novella, com les modistetes parisenques: des de la Mimí Pinson, de Musset, a les dels cuplets truculents d'Andrée Turcy. Tot això hi surten guanyant, car la literatura aplicada a la vida no dona gaire bons resultats.

Altrament, les nostres modistetes no necessiten el maquillatge de la literatura per resultar interessants; són joves, són boniques, són alegres.

Què més voleu?

Altrament, és difícil que les nostres modistetes tinguin literatura. Els nostres escriptors són gent seriosa, entenmentada i formal que no volen mals de cap, que van puntualment a l'oficina, que es casen com Déu mana, etcètera

i la República...

...que ha deixat escapar l'ex-rei

etc. Altrament, en les modistetes tot és espontani, fresc, jove. I la majoria dels nostres escriptors fan pudor de pedant i de ranci.

Sense literatura, però, també fan bonic les modistetes barcelonines. Tan bonic com les caterinetes parisenques, que semblen escapades de les pàgines de *Fantasio* o *La Vie Parisienne*, que tenen aquell punt picant de les pàgines de *Fantasio* o *La Vie Parisienne*.

Totes les noies joves i boniques sembla que tinguin resplendor. És per això que un amor de modista hom el llueix amb més goig que un altre amor qualsevol. Però avui les nostres modistetes — que a la una del migdia i a les set de la tarda, en sortir de l'obrador, donen als carrers de Barcelona una alenada de gràcia i gentilesa: gràcia de flor, gentilesa d'ocell — tenen més resplendor que els altres dies.

Precisament avui, diada de santa Llúcia, que els orbs invoquen. I fins als orbs arriba un xic d'aquest resplendor.

L'altra cara de la medalla. Jaca. Desembre. Aire càlid de conspiració en la neu de les muntanyes aragoneses. Un crit de revolta, un noble crit de revolta que troba eco en les altres terres d'Espanya. Però que no troba ajuda. Soldats que es subleven. Un grup d'illuminats que pretén desvetllar el poble de llur covardia suïcida. Un petit exèrcit en peu de guerra.

I la neu, el fred a l'entorn del drama. Homes que conspiren, homes que prometen col·laborar i que després, per por que el moviment fracassi, traeixen.

El primer crit de República, el primer crit de llibertat veix a Jaca. I el primer crit contra el rei lladre, contra el rei assassinat, contra l'abjecte Alfons XIII.

Però el fred i la neu apaguen aquell crit dirigit a un poble mesell, insensible; a un poble que ara es rebella contra els vuit mesos d'actuació dels homes d'esquerra, i no sabé rebel·lar-se contra els trenta anys de monarquia, dic-

tadura i crim; a un poble que tolerà l'assassinat de Ferrer i la tragèdia d'Annual. A un poble que tolerà la tragèdia de Jaca.

I la delació, la traïció. Aquella senyoreta telefonista d'Ayerbe, aquells generals que s'havien compromès en el moviment i després, per covardia i egoisme, no saberen mantenir llur compromís. I els noms d'Angel Garcia Hernández, de Fermí Galan que podia fugir—un cop fracassat el moviment—, però que no volgué que altres paguessin per ell.

Avui, en totes les ciutats, en tots els pobles, en tots els carrers, en totes les cases d'Espanya, hi haurà uns llavis que murmuraran com en una oració els noms d'aquells dos illusos, d'aquells dos minyons nobles i generosos: Angel Garcia Hernández i Fermí Galan.

I la tragèdia reviurà en el record.

Un rei, lívid de por i de ràbia, que des del palau de mana la mort, la mort. Uns ministres còmplices del crim. Jaca. La derrota. La presó. Uns soldats als quals ningú no crida:

—No dispareu, germans!

I la neu, que es taca de sang.

LLUÍS CAPDEVILA

Didals i sabres

El ritme dels dies expressa el sentiment popular, i com que cada jorn té la seva espiritualitat, el gest de la diada de les Llucietes palesa enguany aquest vaivé que fa vibrar l'esperit dels pobles.

Portats, doncs, pels ritmes quotidians, sentim la transmissió fatal de les sensacions diverses que es succeeixen, per esdevenir, més tard, emoció, que ens corprèn i ens fa

bategar alhora, com si aquell suggeriment d'incongruències es fusionessin a posta per abrandar-nos.

Didals i Sabres! Ve't ací com es podria definir aquesta festa memorable i perenne per als republicans.

Jorn de dol i de goig, rialles de noies, tenyides amb sang de soldats. Aquests sentiments aliens un de l'altre, confosos, fets ritme, hom el percep en una mateixa sensació.

Les figures d'aquells dos herois republicans han quedat per sempre més enaltides, i, a través del temps, els afusellats de Jaca queden damunt l'altar patri com els dos màrtirs de l'ideal, com el símbol de la República espanyola, i cada any, en recordar el dia, l'hora i per la causa que foren condemnats a mort, reivindicarem els ideals populars; Barcelona amb les modistetes al carrer, copsant el sentiment de la remembrança, rendiran en nom de la ciutat l'homenatge a aquells llibertadors, i el poble, ungit de tradició, obrirà camí a les Llucietes, que passaran cantant...

Santa Llúcia, la santa cega, patrona de les modistes, aquest any acaba l'usdefruit del patronatge, i les Llucietes dignament el cedeixen a aquells dos valents, Fermí Galan i Garcia Hernández.

La tradició ha volgut acoblar aquestes dues espiritualitats diverses, i serà grat veure en l'esdevenidor, com a la memòria d'ambdós militars les modistetes veneraren llurs imatges bo i deixant un ram de flors damunt l'altar de l'holocaust.

Les emperadrius del didal, cofades amb capells de color, amb el cor encès, fet una flama, radiants i optimistes, bo i cantant per les vies de la metròpolis, arrabassaran per un dia aquesta ganyota dramàtica de la ciutat, i, sota aquesta expressió de dolor, el cel apareixerà clar, bell...

BALDOMER XIFRÉ

—I per què la festa de les Llucietes s'escau en dia tretze, que és mal punt?
—Perquè és el punt de les dones.

Capricis i paradoxes

VISCA LA REINA!

Ha estat comentat força vegades que el poble francès és el que estima més els reis. Enlloc els reis dels altres països, són rebuts amb tant d'entusiasme com a París, ni en lloc les majestats caigudes troben més respecte. Caldrà recordar que els parisencs fins feren una bona rebuda a Alfons XIII? Tots els aventurers van voler estrènyer-li la mà, i fins anà a saludar-lo algun aristòcrata autèntic... És clar que no desvetllà l'entusiasme d'un maharaja oriental o d'un rei negre. Ni ell ni les rosses infantesses no tenien tant de prestigi ni anaven voltats de tanta poesia.

Aquest prestigi que té la reialesa a França i en particular a París és el que els ha fet inventar aquestes coronacions populars, com la de la reina de la modista; aquesta festa que fa uns quants anys nosaltres importarem i que ara celebrem ací amb la mateixa alegria i potser amb més sentit pràctic que a París.

No ha faltat, és clar, qui d'aquest entusiasme dels francesos pels reis i les reines, figurats o autèntics, n'ha volgut treure una conseqüència monàrquica. És absurd. Enlloc la República és més segura que a França, on si hi ha algun monàrquic, és per pur snobisme, perquè sap que no hi ha el perill que la monarquia torni. És un fenomen semblant al que s'esdevenia a Espanya uns anys enrera, on xicots aristòcrates o acabats, escriptors de temperament conservador com Baroja, feien d'anarquistes o de comunistes, perquè creien que aquets credos socials eren pures utopies literàries.

No; el prestigi de la reialesa a França és degut precisament a què no tenen reis. Per a ells un rei, una reina, una princesa, és cosa purament de faula, de llegenda. Els evoquen aquests noms un món poètic i feèric on poden tenir lloc totes les belles coses que estimem i que la realitat ens frustra.

Si tinguessin reis i reines de debò, no els estimarien pas tant. Sabrien aleshores que són éssers sovint dolents, sovint viciosos, egoistes i ben poc simpàtics. De vegades entristeixen un país amb llurs malalties. De vegades l'ensagnen amb llurs rampells de follia. No, un rei de debò no té res de poètic ni agradable.

Per això aquest any a nosaltres, que ja no tenim rei, l'elecció de la reina de les modistes ens semblarà una festa més bella. No ens deixarà regust amarg. En triar-la i en elegir-la, ja no farem comparacions amb éssers de carn i ossos, comparacions pejoratives i fins desplaents. Ara ja només pensarem en reines i en infantesses de somni i tot un món poètic s'obrirà als nostres ulls. Hom podrà cridar amb més entusiasme, "visca la reina!" El nom haurà recobrat tot el prestigi que té en les faules, en les llegendes i en les repúbliques sense rei.

DOMÈNEC GUANSÉ

Compreu demà "La Campana de Gràcia"; porta articles interessants

Art i Artistes

GALERIES LAIETANES

El contrast entre les tendències acadèmiques de què està imbuït amb l'afany de renovació que porta a dintre En Manel Rocamora, es posen de manifest en els paisatges ara exposats. Es troba l'artista en una època de transició, i això es reflecteix en la seva pintura, clàssica, però orientada ja endavant.

Com que el pintor té condicions, acabarà per trobar la fórmula definitiva que el durà a l'èxit més falaguer.

* * *

Els dibuixos a l'aiguada d'En J. Gaussachs són fets a base de taques fermes i d'un primitivisme de bona llei. Acusen un gran artista. Tenen emoció i estan ben vistos.

* * *

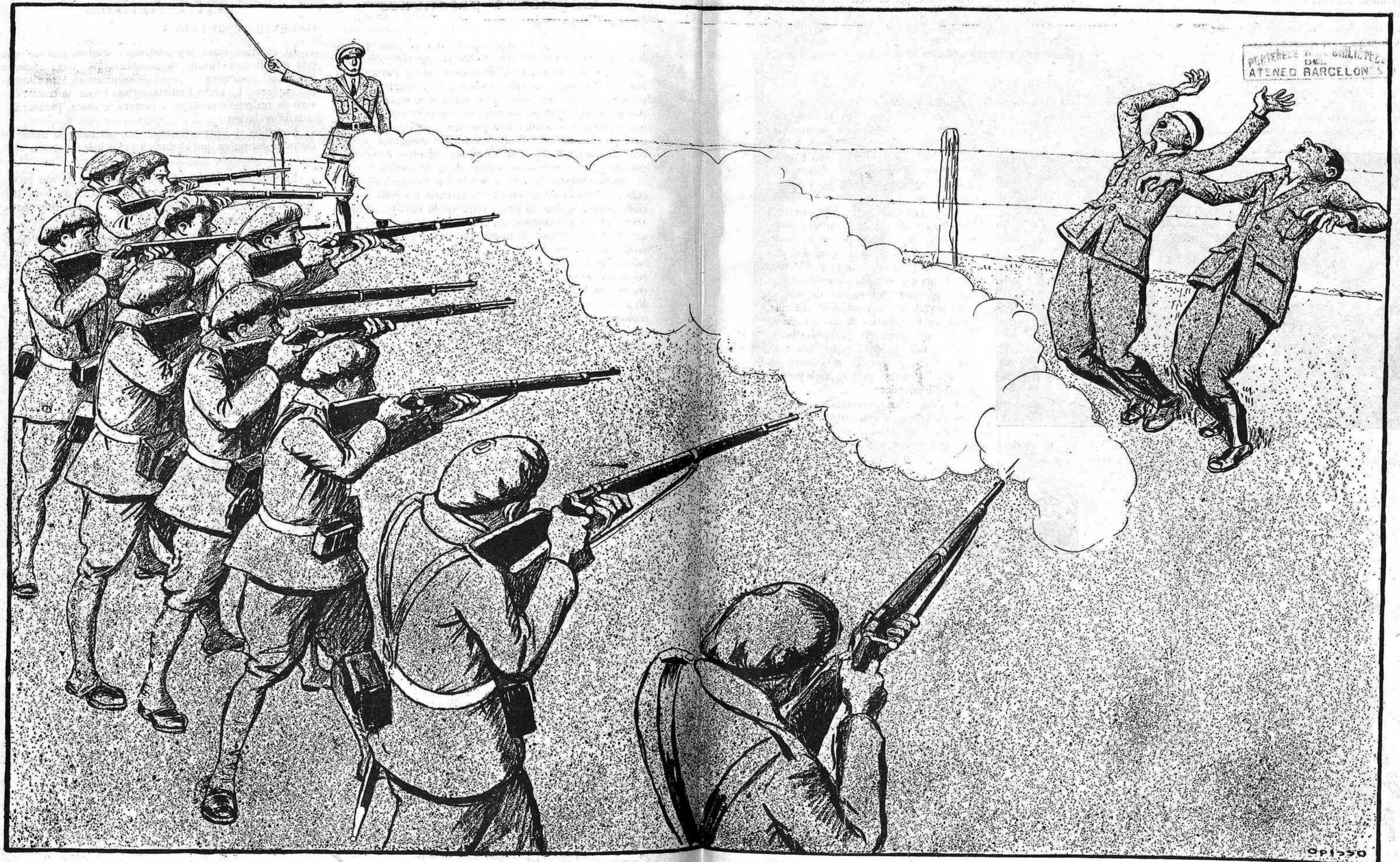
La nombrosa col·lecció exposada per En Josep Pelegrí mostra paisatges de totes les encontrades de Catalunya, i encara que hi manca un xic d'emoció, es salva per l'exquisida correcció del dibuix, que no té secrets per al pintor.

* * *

A En Pere Mayol li reconeixem condicions que, ben

— Nosaltres sí que podem dir, noia, que estem a les capses.

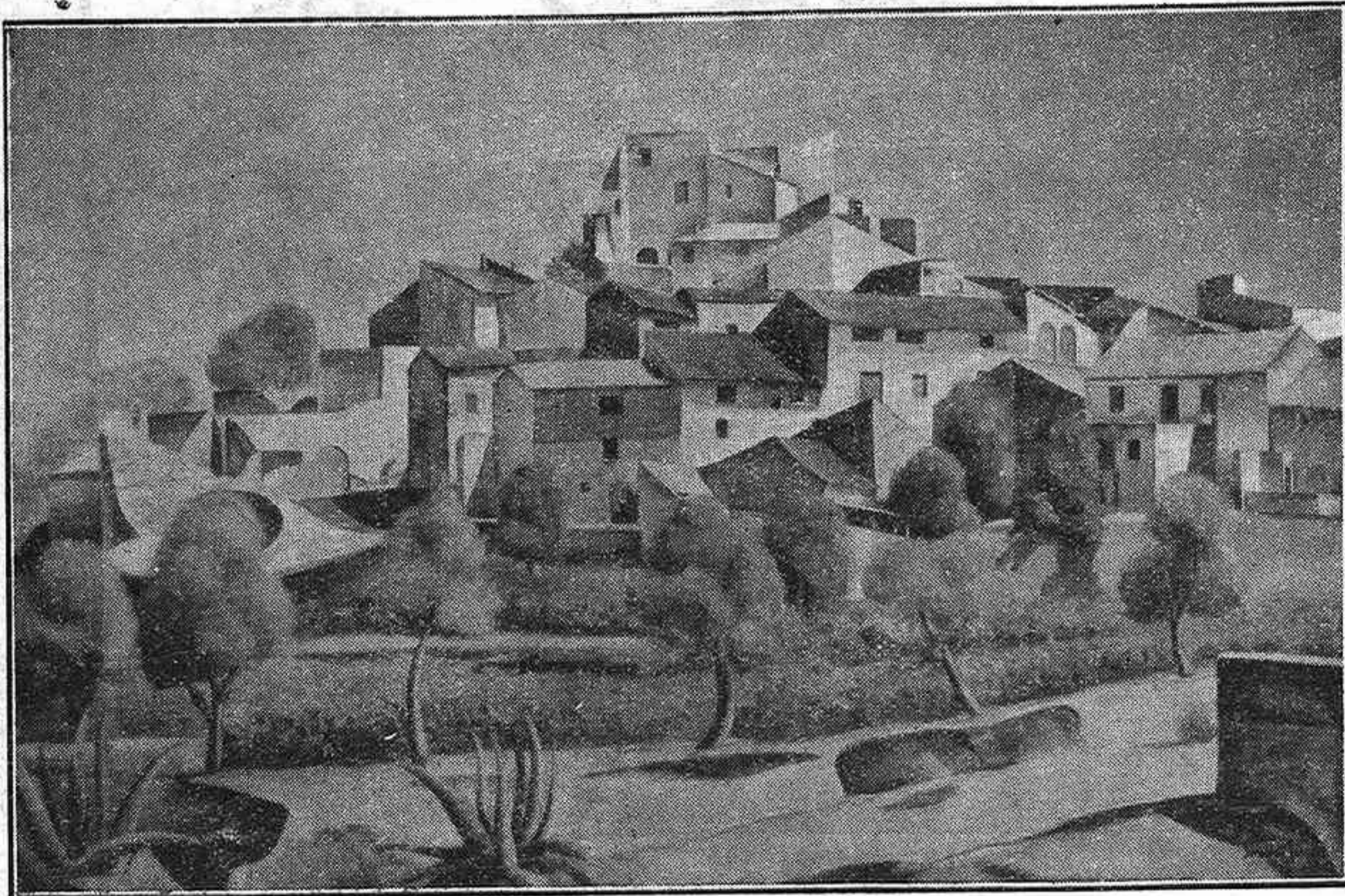

A la gloriosa memòria dels màrtirs Jaca, desembre de 1930.—Alfons XIII assassinà a Fermí Galán i Angel García Hernández.

conreades, arribaran potser a fer-ne un bon pintor. Ara com ara, cal dir tan sols que li manca treballar per arribar al domini de la tècnica, envers la que està, però, ben orientat.

* * *

Si tan sols es tractés d'una obra de paciència, poc parlaríem de l'exposició de fulls del Quixot que, calligrafiat i pintat a mà, està fent En Gonçal Bosch Bierge; però, de més a més, es tracta d'un artista primitiu en tota l'extensió de la paraula i que tal volta ell mateix ho ignora.

En sa modèstia, es presenta com un cervantista entusiasta que dedica tots els seus esplais a fer una tasca ca-

paç d'omplir la vida d'un home, per tal de retre homenatge a l'immortal escriptor; però, de fet, els seus dibuixos i les seves pintures són l'obra d'un ingenu intuïtiu, amb tota la gràcia i totes les incorreccions tècniques de l'home no afinat per una educació artística ni amanerat per cap escola.

LA PINACOTECA

Les finestres de l'estudi d'En Mercader s'han obert de bat a bat, i una inundació de llum i aire lliure hi ha entrat, per fixar-se en les teles. Ja era hora de poder parlar sense cap recança d'un pintor modern que sap defugir els motllos rutinaris, prescindir de l'encarcament dels acadèmics decadents i malgrat això, no fer estranyeses.

Quan se'ns presenta la ignorància disfressada de pintura avantguardista, per força hem de dir-ho; ni el desdibuixar ni l'embrutar els colors serà mai art modern; el que ara fa En Mercader és art del bo, sense convencionalismes, amb tot l'atreviment de qui no està travat per cap prejudici d'escola, però sense grolleries ni amaneraments en els que cauen els qui, sense talent per fer res original, fugen dels mestres antics, per seguir servilment els dictats de quatre ximplers amb pretensions d'innovadors.

Els paisatges presentats ara per En Mercader són d'una naturalitat encisadora, i per la seva delicadesa d'ex-

pressió no desmereixen al costat dels millors dels mestres contemporanis.

El Sr. Esteve—Ja veus, Llucieta, jo sempre en faig un, tractant-se de fer festes.

L'OBERTURA DEL LICEU

Després de quinze anys de fastuosa tradició, el nostre gran teatre d'òpera, que havia arribat a ésser un dels millors d'Europa, per la modernitat del seu repertori, per la selecció i la varietat del personal artístic i per la rica ostentació del seu públic, que ja per si sol era un espectacle digne de veure's, ha caigut de sobte en una indigència lamentable.

El dia 5 de desembre s'obria amb un nom al cartell: el del divo-tenor Hipòlit Làzaro. ¿Per què ens hauríem d'enganyar, retreient la llista de les persones honorables que omplien la resta del programa? Totes són dignes de lloances, totes ho varen fer tant o més bé del que podien. Cap fracàs evident, cap caiguda, cap rrelliscada. La representació va anar com una seda, l'orquestra va sonar molt bé. No creuríem de bon gust ni la rebentada ni la crítica, però trobaríem humiliantment pietós l'elogi.

Fos pel que fos, la clientela elegant del Liceu no hi va assistir. Algunes figures com En Bacardí a la seva llotja, i la Isabel Llorach a la seva butaca d'amfiteatre, es presentaren a plantar cara al desastre. Encara n'hi havia d'altres que no anomenem, perquè si allargàvem la llista, seria més de notar l'oblit involuntari, i no voldríem agravar ningú. Amb els exemples

L'homenatge de les modistes barcelonines a les víctimes de la llibertat

citats n'hi ha prou per dir que hi ha persones amb les quals el bon nom de Barcelona sempre podrà comptar.

Al pati hi havia ocupades de cada quatre butaques una. Les llotges del primer pis eren buides, fora de tres o quatre i de les ocupades pel President de la Generalitat, l'Alcalde i el Governador amb els seus. La gent els va aplaudir amb més o menys preferències, però, no sé com dir-ho, no és que materialment no hi hagués gent a la sala, és que els que aplaudíem allí era com si no fóssim ningú.

Les causes de l'actual decadència del Liceu hauran d'ésser seriosament estudiades en els diaris i en les revistes que posin més de punt a defensar els interessos artístics de la ciutat que els de l'anunci. Res de mala voluntat, seria indigne rebaixar-se a la defensa o a l'atac personal. Però és evident que això no pot anar, que ni el repertori ni l'elenc artístic tenen cap interès, que estem travessant una crisi econòmica trasbalsadora. I encara és més evident que hi ha algunes coses més que tot això, i que aqueixes coses poden ésser dominades pel bon gust, per la resolució i per una reacció contra la massa humil gasiveria, si els propietaris del Liceu no fan més el bót.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, que ha vist dues o tres generacions de barcelonesos assistir a les representacions del nostre Gran Teatre entre mig de tota mena de bullangues, de febres d'or i d'improperis, aquí caic allí m'aixeco, sempre a punt d'oblidar una estona les tristeses de la guerra civil per a escoltar els refilets d'una Adelina Patti, o de veure morir com un cigne la Paulova quan més vergonyosa era la Dictadura, no pot avenir-se a trobar el Liceu buit, ni a sentir-hi el ressò extemporani dels aplaudiments polítics, ni sortir-ne amb la recança d'aquella alegria sana i d'aquell optimisme d'altres temps.

¿Que si hem fet una revolució, que si no hi ha feina, que si hem tirat a terra la paret divisòria dels cementiris? Sí, sí, però l'art i el bon humor podran canviar la forma d'expressió: el cert és que no moriran. I els hem de fer una cara nova.

CLAU DE SOL

Per molts anys, gentilíssimes Llucietes, per molts anys... L'ESQUELLA, fidel a les seves tradicions més genuïnes, us dedica, encisada, tot el millor de les seves pàgines...

Es la d'enguany, la primera festa de les modistetes sota la República.

Vosaltres, vosaltres també cooperàreu, amb el vostre entusiasme, a l'adveniment de la República...

La República, en canvi, sens dubte, no us haurà correspost com devia.

Però vosaltres—Mercè, Pepeta, Maria, Montserrat, Roser—, vosaltres, modistetes totes de la nostra terra, conserveu, no obstant, el vostre optimisme rialler...

Que la llibertat de Catalunya sigui, amb la República, el començament de dies millors!

Segons "El Debate", òrgan cavernícola, els propietaris del Liceu tenen intenció de fer assistir a les funcions de gala els seus criats, que es presentaran esparracats com uns mendicaires.

Ja poden fer-ho.

Als veritables amants de l'art, concorrents del nostre primer coliseu, no els molestarà la roba bruta ni estripada dels treballadors.

El que molesta són les mans enguantades acostumades a remenar or embrutat amb la sang del poble.

A Madrid, davant l'austeritat de l'Alcalà Zamora, han desaparegut totes les oposicions perquè sigui nomenat President de la República Espanyola.

En canvi, uns extremistes van xiular, l'altra nit, en un míting del Poble Nou, el nostre venerable Macià.

De fora vindran... que lliçons ens daran.

Aquest any tindrà lloc el IX Concurs de pessebres.

Ja sabem qui el guanyarà.

El del senyor Cordero, que té set menjadores.

Dissabte, l'esquadra anglesa féu la seva triomfal entrada a l'Ajuntament. No hi mancava ni una sola de les seves nombroses unitats.

El senyor Casanoves, pràctic del port de les finances municipals, no els donà entrada.

En vista d'això, l'esquadra anglesa volgué forçar el bloqueig; i per poc no obre el foc contra la plaça, que no sabem si estava indefensa. Al final, els van prometre dar-los entrada un altre dia, i en vista d'això, aixecaren àncores.

Pels que no estiguin al tanto de la terminologia municipal i no acabin d'entendre aquesta informació "navo-terrestre", que deia el difunt Carles Costa, els assabentarem que l'"esquadra anglesa" són els creditors de l'Exposició de Montjuïc.

Imp. "L'Esquella" i "La Campana". Om 8. -- Barcelona.

FERROTIXIL

Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt efícaç per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap òrgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECIBIR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dufrem
Alt de Sant Pere, 50 - B A R C E L O N A - Telefon 18631

Preu: 21'75 ptes.

CARTELERA

TEATRE CATALA ROMEA

COMPANIA VILA-DAVI

Avui, divendres, nit, a un quart d'onze, l'obra nordamericana original de Ramsay Mac Lean i Eleanor Jeffery, aportació de Melcior Font.

RADIO XICAGO W. P. H. 15

Totes les nits,

RADIO XICAGO W. P. H. 15

OLYMPIA

CIRC EQÜESTRE

Avui, divendres, nit,

Presentació del segon programa magne

Es despatxa a Comptaduria i als Centres de Localitats

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384

Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret de 1 a 4 matinada

ORQU. STRINA REMEN WARTY i P. GALLO

TEATRE VICTORIA

Gran companyia de sarsuela en la qual figuren els formidables cantants: B. LDRICH - GORGÉ - SIMÓN

Tots els dies la obra cim de la temporada

EL RENEGADO

GRAN TEATRE ESPANYOL

Com. anyia de vodevil i espectacles moderns de JOSEP SANTPERE

Avui, divendres, nit, a un quart d'onze, èxit grandios del model dels vodevils, d'En Tristan Bernard,

EL GALLINER

Es despatxa a tots els Centres de Localitats

TEATRE COMIC

GRAN COMPANYIA DE REVISTES

Avui, nit i totes les nits a les 10. "SE NECFSITA UNA MECANÓGRAFA FEA" i la més alegre i fastuosa revista

"LAS LEANDRAS"

El teatre és dotat de calefacció central

TIVOLI TOTS ELS DIES

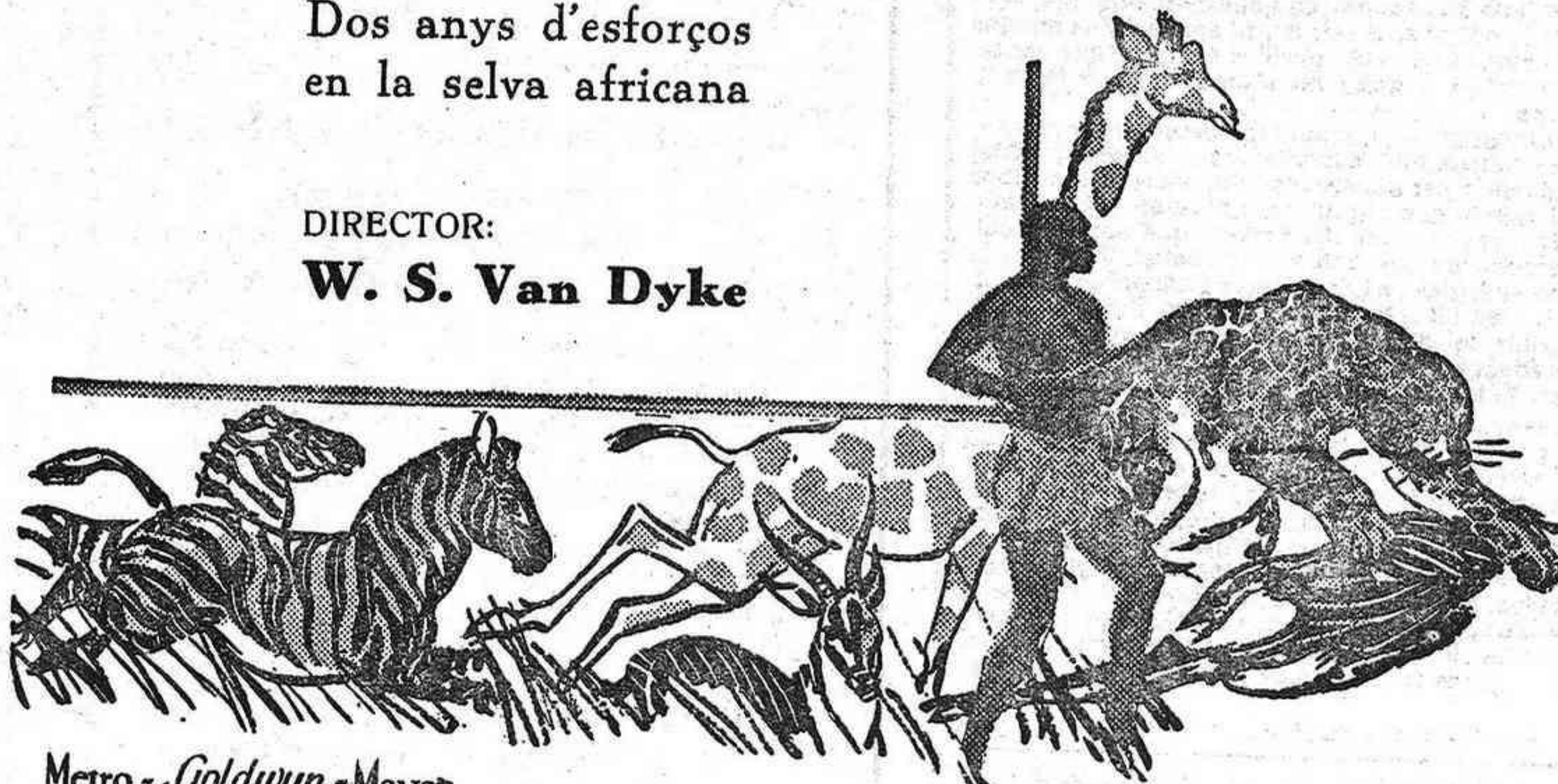
la formidable pel·lícula

TRADER HORN

Dos anys d'esforços
en la selva africana

DIRECTOR:

W. S. Van Dyke

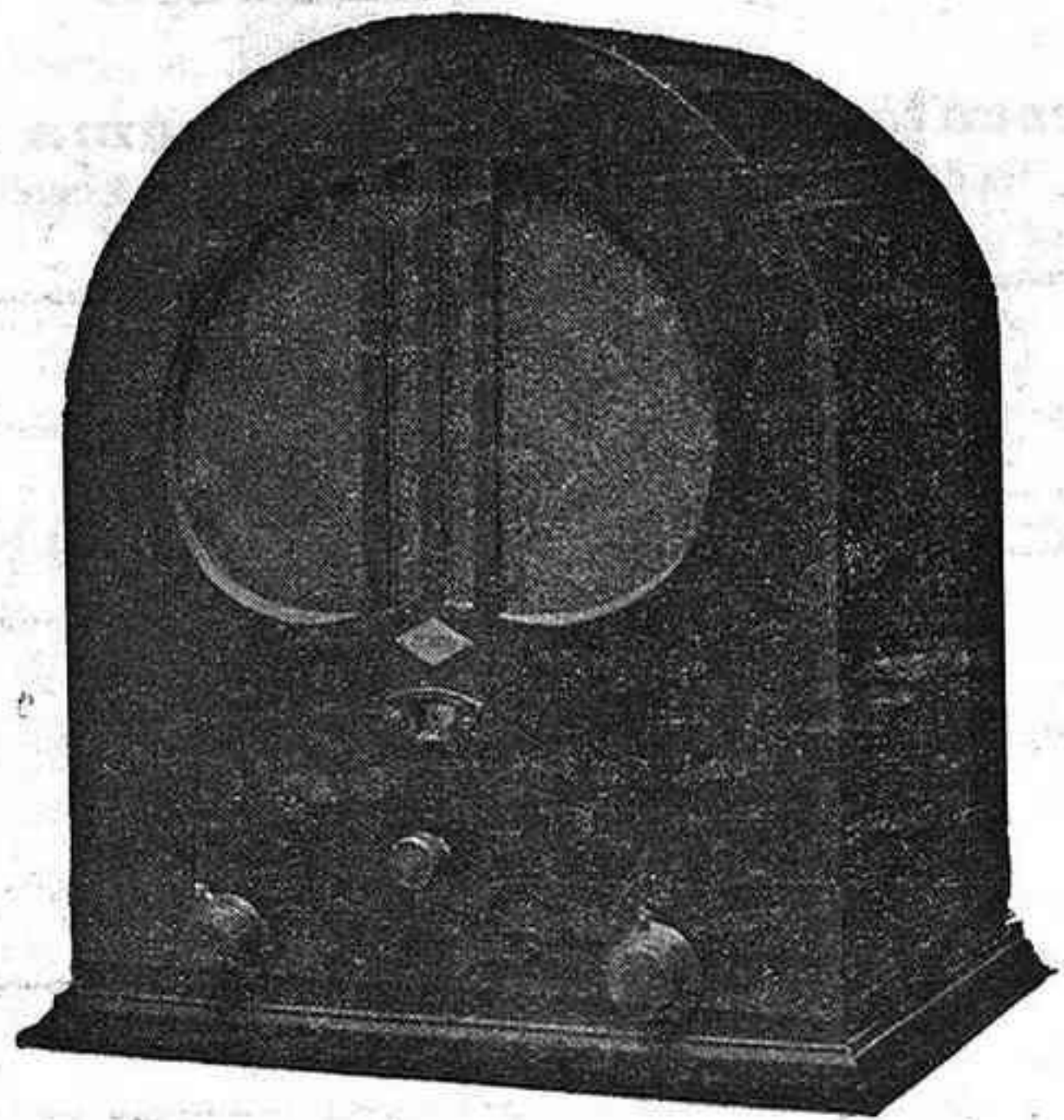
Metro-Goldwyn-Mayer

NOTES.— Aquesta pel·lícula es projectarà al TIVOLI durant la present temporada

Tenint en compte la llargada de la pel·lícula es prega la puntualitat

Receptor RADIO CLIMO

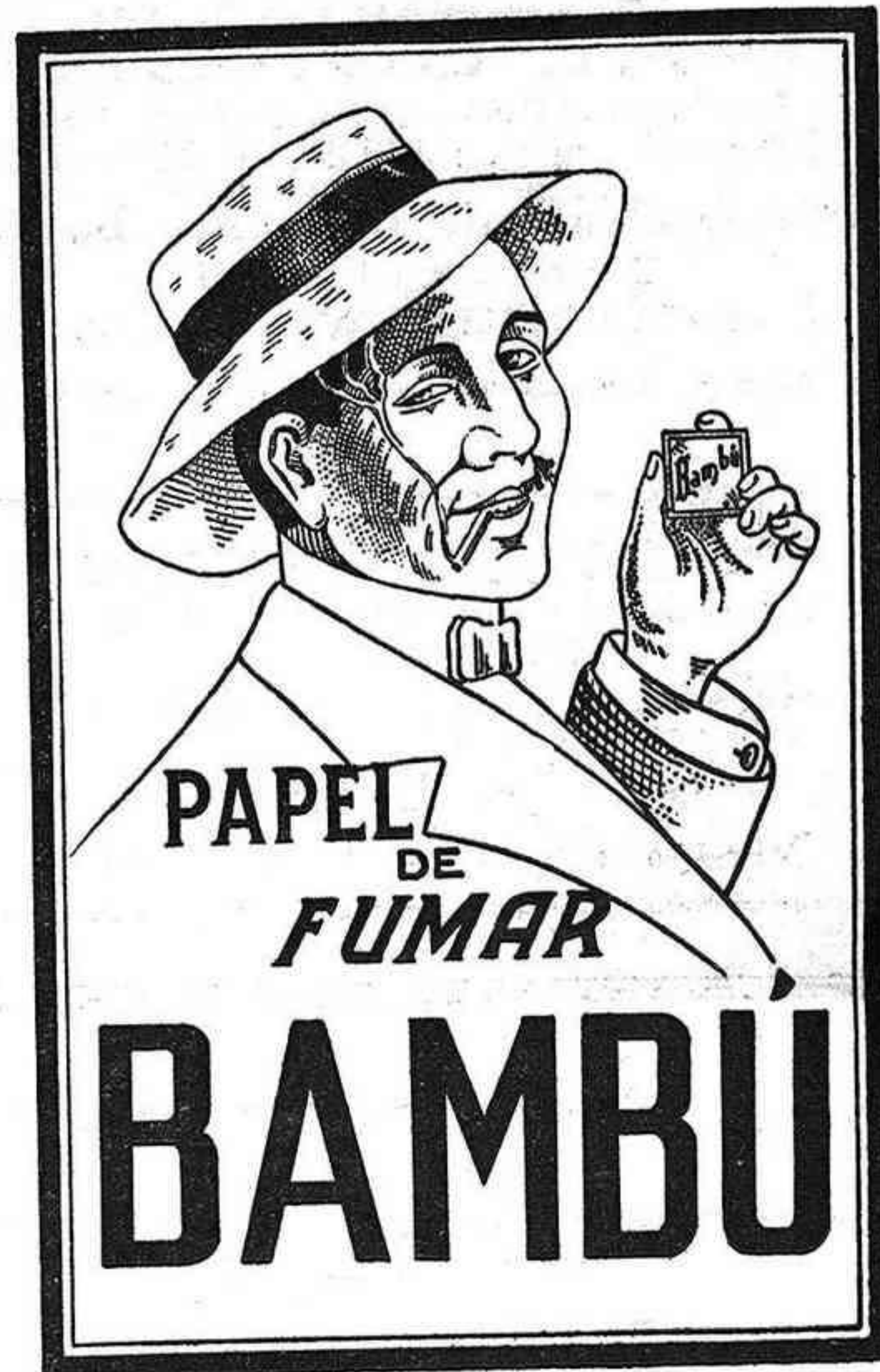
enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa
Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugles, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa: eal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, calçada del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *jadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les *Gragees potencials* del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Ofticines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentollament, tractament i guariment de les dites malalties.

Heu viscut molt de pressa, i ara en sofriu les conseqüències

DURANT molts anys heu viscut massa de pressa, i aparentment no us afectava la disbauxa. Sí; perquè vós éreu diferent als altres homes. Teníeu una constitució esplèndida, que podia resistir la «brega». La manca de son no us afectava. Després d'un parell d'hores escasses de dormir, us llevàveu i us sentíeu més trempat que una campana. Les orgies eren la única cosa digna d'ésser viscuda, i amb prou feines si us donaven l'abast, per satisfer-vos.

Ara noteu certs trasbalsos que us aclaparen; us sentiú diferent. Ja no sou l'alegre calavera d'abans. Se us fa difícil deixar el llit, i quan us lleveu, el cap se us en va. Aquells anys de dissipació febril comencen a fer l'efecte. I deixeu-me que us digui, jove amic, que si ara en sentiú els efectes, molt més els sentíreu temps a venir, si no us poseu en guàrdia, si no esteu preparat. La Naturalesa us donà una quantitat limitada d'energies, de força. Vós les heu malgastades, i ara utilitzeu les reserves molt més de pressa que les pot reunir el vostre sistema.

LIONEL STRONGFORT
l'home perfecte

Obeïu la senyal de perill!

Destruïu amb major rapidesa que no edifiqueu, i mentre seguïu aquesta marxa, les conseqüències seran més greus. Ara és el moment de frenar els vostres impulsos — abans no sigui tard. Vós podeu fer-ho. El «Strongfortisme» us en demostrarà la manera. Cal, però, que actueu sense demora. Cada dia perdut significa dificultats més grosses per vèncer. Així, doncs, a la lluita!

Que el Strongfortisme us ajudi!

Que us restauri la potència vital que vós sabeu que esteu perdent amb rapidesa ruïnosa.

Jo us donaré força baronívola. El «Strongfortisme» rehabilitarà el vostre cos de tal forma, que us transformarà en un home nou. Us prepararà per a qualsevol labor física; us donarà puixança, vigor, agilitat. Irradiareu salut, benestar. Tindreu confiança en vós mateix, i no temereu cap cosa ni cap home. En festes i balls sereu un home destacat: sol·licitat de les dames i admirat dels companys.

Demaneu el meu llibre gratis

L'experiència i els descobriments de tota una vida estan incorporats en el meu llibre meravellosament instructiu «Promoció i conservació de la salut, força i energia mental», que us dirà amb franquesa com podeu vós mateix transformar-vos en un espècimen de virilitat masculina. Marqueu en el cupó de consulta gratis les matèries sobre les quals desitgeu informes confidencials i envieu-lo amb 80 cèntims en segells per al franqueig. Demaneu aquest llibre ara mateix.

INSTITUT STRONGFORT

LIONEL STRONGFORT, Director
Especialista en Salut i Cultura Física

BERLIN-WILMERSDORF (ALEMANYA)

CONSULTA GRATIS I CONFIDENCIAL

(posi's el franqueig suficient per a cartes a l'Estranger)

Institut Strongfort. Berlín - Wilmersdorf (Alemanya) - 1102

Serveixi's trametre'm completament gratis el llibre «Promoció i Conservació de la salut, Força i Energia Mental». per al franqueig del qual li acompanyo 80 cèntims en segells de correu del meu país. He marcat amb una X les matèries en què estic interessat.

— Catarro	— Vicis secrets	— Impotència sexual	— Desordres de l'estómac
— Asma	— Barbs (acné)	— Nerviositat	Major altura
— Dolors de cap	— Obesitat	— Estrenyiment	— Desenrotllament muscular
— Hèrnia	— Vista dèbil	— Respiració curta	
— Demacració	— Reumatisme	— Pulmons dèbils	

Noms (esclure'ls ben clars)

Edat Carrer o Apartat de Correus

Ciutat Pats

La modisteta barre